

Titel: Gelukkig zijn

Preek over: Psalm 1

Maria Koningin Parochie Baarn, 22 april 2012

Ds. M.M. Kool-Mout

Zijn wij gelukkig?

Dat vragen we meestal niet zo direct aan elkaar.

We vragen *hoe gaat het*. En ons antwoord is nooit slecht.

Maar voordat we er al te diep op hoeven ingaan,

spelen we de vraag maar liever gauw terug...

hoe is het dan nu met jou?

We zijn veelal druk bezig,

gericht op wat nog moet,

gespannen over wat komen zal,

onzeker soms, over hoe het zal gaan met ons, met ons land, met onze kinderen.

Of zij en wij het hoofd boven water houden, in alles wat er speelt, wat er op ons afkomt...

Maar zijn wij gelukkig?

De een is voor dit leven beter toegerust dan de ander.

De een heeft meer bagage meegekregen,

meer talent om de zonnige kant te zien dan de ander.

Een gelukkige jeugd, geldt als een van de belangrijkste voorwaarden,

maar welke jeugd is volstrekt gelukkig?

‘De enige tijd dat ik echt gelukkig was’,

zo schrijft iemand dit mooie boek,

‘was toen ik een kind was en nog niet wist,

wat geluk was en wat niet.’

Als het goed is, want dat spreekt ook niet vanzelf,

is het kinderen gegeven,

dat ze onbekommerd, zorgeloos gelukkig zijn....

Geluk heeft bovenal te maken met zijn...en niet met hebben,

En dat is kleine kinderen gegeven,

zij zijn, van nature...met hun volle aandacht bij wat voor handen is.

Zij hebben nog niets in beraad, hoeven niet te scoren.

Zij zien nog niet wat groter, mooier of sneller moet.

Geven zich er zonder reserve aan over,

aan wat echt is en oprecht.

en weten intuïtief dat het daarom gaat.

Wie dat ziet, mag van geluk spreken.

“Ik heb de ergste zonde begaan,

die een mens kan begaan,

Ik ben niet gelukkig geweest,”

zo dicht een Argentijnse schrijver, (Jorge Luis Borges).

In de loop van het gedicht wordt duidelijk dat er een moment in zijn leven was, waarop hij het geluk had kunnen kiezen, maar dat hij verkeerd heeft gekozen.

‘Mijn ouders hebben me verwekt voor het hachelijke,

prachtige spel van het leven, voor de aarde, het water, de lucht, het vuur.’

Maar zo zegt hij, ik heb voor ‘kunst’ gekozen,

kunst, zo lijkt het, in de betekenis van ‘wat niet echt is...surrogaat’

kunstlicht in plaats van daglicht, zeg maar...vervreemd geraakt van het elementaire, basale, het pure leven, dat maakt dat hij niet gelukkig is geweest. Dat is niet een beetje jammer, de ergste zonde die een mens kan begaan.

Maar, is gelukkig zijn iets wat we dan helemaal in eigen hand hebben?

Er is in ons leven zoveel wat meespeelt, we zij, we worden betrokken in allerlei bewegingen en processen, er overkomt je het een en ander...en er zijn zoveel toevalligheden, buiten jou om, hoeveel daarvan heb je nu eigenlijk in eigen hand?

Wat je daarvan in de hand hebt, dat legt Psalm 1 duidelijk en in alle eenvoud voor ons neer:

Je hebt een keuze, niet in wat je overkomt maar wel in welke weg je kiest om te gaan.

“Gelukkig de mens die niet mee gaat met wie kwaad doen.

Gelukkig wie niet achter oplichters aanloopt, niet met Ploert en Schenders heult, 'zoals Oosterhuis vertaalt, 'Gelukkig wie niet zijn schouders ophaalt, van ach zo is de wereld, dat ik eerst kom en dan pas jij.

Je hebt een keuze: die weg gaan van wie kwaad doen,

maar die loopt dood, die gaat aan zichzelf ten gronde,

of je kiest wat goed is om te doen: en goed is dat je goede woorden overweegt en wil: die weg opent toekomst.

Dat de wereld vol zit met krachten en machten die het goede ondermijnen dat maakt de dichter duidelijk door wel zeven keer te spreken over spotters, wettelozen, zondaars...

en tegenover dat meervoudige kwaad, staat dan die ene mens die het er op waagt...

te leven zoals Henoch dat deed, *wandelend met God*...

In het hart van de psalm staat wat haar, wat zijn deel van leven zal zijn:

Je zult zijn als een bloeiende boom. Geplant aan stromend water.

Op tijd draag je vrucht, en wat je doet komt tot bloei.

Wie kiest voor die weg van leven, die wordt sterk. Weerbaar.

Daar staat een boom toch voor. Voor kracht. Voor wat blijft.

Wie wandelt met God, wie die weg gaat van mededogen,

wie diep geworteld is in die goede woorden, (liefde, trouw, verbinding met thora: heb lief,

God, je naaste, jezelf) die kan stevig staan, die kan houvast bieden en beschutting aan wie dat nodig heeft.

Ik sprak deze week met een paar mensen over deze psalm.

En we stonden er bij stil hoe bemoedigend dat beeld van die boom, van die ene mens is.

In alles wat er op je afkomt aan wat niet goed is

de schade en schande die mensen elkaar aan doen,

de onzin en grote woorden die zo roekeloos worden nagepraat

dat het vreemde, de ander die je niet kent, niet te vertrouwen is...

Bemoedigd is het om dan zo'n beeld voor ogen te houden.

Dat er zulke bomen zijn.

Dat je ze ziet. Er oog voor hebt.

Die bomen dat zijn steunpilaren,

die maken dat je zelf ook overeind blijft of weer opkrabbelt.

Maar hoe houdt je die in het vizier?

Hoe verzorg je zo'n kostbaar beeld?

Door er met je aandacht bij te blijven.

Het kan je gebed zijn in de morgen als je wakker wordt,

waarin je dankt voor wie er om je heen zijn.

dat jij, dat zij weer zijn ontwaakt,
dat je leven mag.
En dat je beseft dat je daar zorgvuldig en met aandacht mee wilt omgaan.
Met dat leven van jou en dat van een ander.
Dat is een keuze die maakt dat je een weg opent van leven, temidden van al het andere.

Het heeft ook iets eenzaam, merkte een ander op dat beeld van die ene mens die daar voor kiest...

Zo is het niet. Godzijdank niet. Er zijn er meer die datzelfde verlangen delen. Die hetzelfde trachten te doen, in hun eigen leven.

Zonder gemeenschap redden we dat niet. Zonder zielsverwanten.

Dat lees ik ook in dat wereldse boek.

Dat een gelukkig mens niet zonder verband kan...

Een verband waarbinnen je je ziel kunt verzorgen.

Een bezield verband waar je inspiratie opdoet,

waar je gedachten, beelden, verhalen deelt, die je houvast geven,

Waar je vertellen kunt, wat er in jouw leeft aan vragen, aan hoop, aan verwachtingen, aan teleurstellingen, aan veranderingen...aan moeiten met je zelf met je leven.

Gelukkig ben je als er een woord is, een beeld, dat vaste bodem,

grond vindt ergens diep van binnen,

een waarde die het houdt, ongeacht wat er op je weg komt. Waar je naar toe terug kan keren, als je dat nodig hebt.

Ontroerend vind ik het verhaal van Jezus die tweeënzeventig mensen uitzendt om de mensheid warm te laten worden voor het koninkrijk van God. Ze worden ingezet om zieken te verzorgen, de macht van demonen, van kwade geesten, die leiden tot doemdenken, zelfhaat en angsten, uit te roeien,

Vol vreugde keren die 72 weer bij Jezus terug. Blij, want soms lukt het om demonen te verjagen, mensen weer mens te maken..

Jezus bemoedigt zijn mensen: en zegt dan iets in de trant van,

laat niet het lukken, het welslagen van je hele onderneming je vreugde zijn,

maar dat je naam staat opgeschreven in de hemel, laat dat je vreugde zijn.

Opgeschreven in de hemel, dat betekent: opgenomen in de toekomst van Godswege:

geroepen om mee te doen in het bezield verband van een komende wereld zonder demonen, waarin brood en liefde, geluk is voor iedereen.

Dat je daarvoor gaat, hoe dan ook, laat dat je geluk zijn.

In dat verhaal mogen wij leven, we kunnen er in groeien.

Je zult zijn als een boom, geplant aan stromend water.

Dat het zo mag zijn.